

**СЕКЦІЯ 3. РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ НАКОПИЧЕННЯ ПОТЕНЦІАЛІВ
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ТА МОЖЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОЗНАК
ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІЇ**

УДК 332.142.4

Андрушків Богдан, д.е.н., професор
Мельник Лілія, к.е.н.
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
м. Тернопіль, Україна

**РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ
У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Andrushkiv Bogdan, Dr. Econ. Sc., Professor
Melnyk Liliia, PhD (Economics)

REGIONAL FEATURES OF TOURISM DEVELOPMENT IN TERNOPIL REGION

Світовий досвід підтверджує величезну економічну значимість туризму, який є однією з найбільших, високоприбуткових і найбільш динамічних галузей економіки та сфери послуг. Так, згідно даних Всесвітньої туристичної організації ООН (ЮНВТО) у 2015 році міжнародні туристські подорожі виросли на 4,6% до 1,184 млн. Експерти даної організації вважають, що в даний час обсяг бізнесу у сфері туризму дорівнює або навіть перевершує експорт нафти, продуктів харчування або автомобілів. Туризм став одним з головних гравців у міжнародній торгівлі, і виступає в той же час одним з основних джерел доходу для багатьох країн, що розвиваються [1].

Поряд з зростанням економічної вагомості туризму, все більше зростає функція даної галузі по відтворенню життєвих сил людини, підвищення її якості життя. Як сфера духовної культури туризм виконує гуманітарні, світоглядні, пізнавальні, пропагандистські, виховні, й інші соціальні функції в суспільстві.

На фоні поступового зростання ролі туризму в світі і багатьох країнах, сучасний розвиток туризму в Україні, і Тернопільській області зокрема, характеризується наявністю глибоких протиріч. З одного боку, країна володіє надзвичайно багатими природно-географічними та історико-культурними туристичними ресурсами, сформована і функціонує розгалужена туристично-рекреаційна галузь, зростає кількість туристських організацій, розвиваються соціально-орієнтовані види туризму і т.д. З іншого боку, туристські ресурси нерівномірно розподілені і використовуються у незначній кількості, раніше досягнуті обсяги в'їзних туристичних потоків з 2013-2015 роки поступово падають. Дані Державної служби статистики України засвідчують, що кількість громадян України, які виїжджали за кордон у 2013 році становила 23761287 осіб, у 2014 році – 22437671 осіб, а у 2015 році –

23141646 осіб. У той же час зафіксовано значне падіння обсягів в'їзного туризму: кількість іноземних громадян, які відвідали Україну у 2013 році сягнуло 24671227 осіб, у 2014 році – 12711507 осіб і у 2015 році 12428286 осіб. Серед усієї кількості вказаних туристських потоків у 2013 році 3454316 туристів були обслужені суб'єктами туристичної діяльності України, у 2014 році їх становило 2425089 осіб, а у 2015 році ще менше – 2019576 [3]. У Тернопільській області ситуація також не втішна: у 2013 році кількість туристів, що були обслуженими суб'єктами туристичної діяльності України дорівнювала 13490 осіб, у 2014 році – 9066 осіб, а у 2015 році – 6668 осіб, що становить майже половину обсягу 2013 року [4]. Це говорить про те, що внаслідок продовження конфліктної ситуації на Сході України зменшується прямий внесок у внутрішній валовий продукт країни й області.

Проведений аналіз стану внутрішнього і виїзного туризму в Україні та Тернопільській області зокрема показав, що, незважаючи на свій високий туристський потенціал, наша країна займає незначне місце на світовому туристичному ринку. Вважаємо, що однією з важливих причин, що гальмують розвиток туризму в Тернопільській області, як в Україні загалом, є недооцінка потенціалу регіонального туризму. Необхідність його «розкручування» для переходу національного туризму на якісно новий рівень вже усвідомили в країнах, де він є високоприбутковою галуззю економіки, наприклад у США, Англії, Туреччині, Іспанії, Франції, Чехії та ін. Подібний підхід сприяє диверсифікації національного туристичного продукту, призводить до збільшення різноманітності туристичних послуг, до вилучення максимальної вигоди з туристських ресурсів територій і т.д. Саме в регіонах проблема розвитку туризму наповнюється реальним змістом і прив'язана до умов тієї чи іншої території з урахуванням наявних ресурсів, реально існуючих можливостей, конкретних запитів населення і приїжджих туристів.

Туристичний потенціал Тернопільщини є значним. Тут діють два Державних історико-архітектурних заповідники з десяти, що є в Україні, один Національний історико-архітектурний заповідник з чотирьох. Подібного нема в жодному регіоні нашої держави. В області збереглися більше третини всіх українських замків, зосереджена п'ята частина всіх природних пам'яток України. В області, яка територіально є однією з найменших в Україні, сьогодні налічується більше сотні печер. На території області кожна гілка християнства представлена великими духовними центрами.

Туристичний бізнес Тернопільщини розвивається з переважною орієнтацією на виїзд. Опираючись на проведені дослідження, переконані, що одним із головних завдань на порядку денному повинно постати питання розвитку в'їзного та внутрішнього туризму, що здебільшого залежить від розвинутої туристичної інфраструктури регіону. Під останньою прийнято розуміти комплекс підприємств туріндустрії і взаємопов'язаних з нею підприємств

і установ, що забезпечують матеріальні і соціально-культурні умови відтворення туристичного продукту.

Розвиток і удосконалення інфраструктури туризму Тернопільської області вимагає скоординованої діяльності державних, регіональних і приватних структур щодо:

- реалізації практичних заходів, спрямованих на збільшення виробничої потужності та пропускну здатності об'єктів інфраструктури;
- безперервного, збалансованого і узгодженого вдосконалення і розвиток елементів інфраструктури туризму області;
- створення привабливого інвестиційного клімату;
- підвищення якості послуг і конкурентоспроможності підприємств;
- подолання територіальних і відомчих бар'єрів;
- ефективного використання туристичних ресурсів регіону;
- вдосконалення управління туристським комплексом.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації ООН (ЮНВТО): <http://www2.unwto.org/content/why-tourism>.
2. Офіційний сайт Регіонального інформаційного порталу «Тернопільщина»: <http://irp.te.ua>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Головного управління статистики у Тернопільській області: <http://www.te.ukrstat.gov.ua>.

УДК 631.15:338.33

Кошкалда Ірина, д.е.н., професор
Трегуб Олена, здобувач
Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва,
м. Харків, Україна

**ОЦІНКА ГАРМОНІЙНОСТІ СТРУКТУРИ ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ
НАЦІОНАЛЬНОГО ТА РЕГІОНАЛЬНОГО РІВНІВ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ
РЕСУРСАМИ**

Koshkalda Iryna, Dr. Econ. Sc., Professor
Tregub Olena, Researcher

**EVALUATION OF HARMONY LAND FUND STRUCTURE OF NATIONAL AND
REGIONAL LAND MANAGEMENT**

Ефективне використання головного засобу виробництва – землі, є основою для збільшення кількості та покращання якості продукції рослинництва й тваринництва, що є